

Arcadia

Le couperet, Costa-Gavras, 2005

Una al·legoria moderna de la recerca d'un indret idíl·lic, social i familiarment estable i de prestigi laboral.

La recuperació d'un estatus.

Le couperet, que així es diu la pel·lícula en la versió original, fa referència en francès a un d'aquells ganivets ben esmolats i gruixuts que fan servir els carnisers i que àdhuc són capaços de trencar de forma neta els ossos. Però en el tema que ens toca, escau més l'accepció del diccionari que es tradueix com a ganiveta: una ganiveta esmolada (això sempre) que bé podria ser la que es feia servir a la guillotina o fins i tot una de caire industrial que es pugui utilitzar, per exemple, per a tallar el paper d'una fàbrica de paper. Posem per cas que aquesta fàbrica es digui Arcadia (un nom gens atzarós, com veurem)... i ja tenim el context de la pel·lícula. I què hi trobem al text, doncs? La ganiveta, que tot i tenir aparença de diminutiu pot arribar a mesures paoroses, és un instrument tallant de selecció. Barba o no barba? Cos sense cervell o cap dins d'una

cistella? Tallem per aquí o tallem per allà? Quin tros de paper té més qualitat? Doncs bé, d'això tracta *Arcadia*, d'una selecció de currículums (més papers), però una selecció molt especial. Bruno Davert, el protagonista de la història, tot i ser un professional molt ben preparat en el seu camp de treball (el de la papereria industrial) pateix quelcom d'habitual en la nostra societat, tan competitiva i cada vegada més propera a la idea d'un supermercat humà (ja sigui en un sentit de festeig i contactes, en el trobar feina o fins i tot en qüestions d'oci). Davert ha perdut la seva feina, i ja no és un jove que pugui permetre's cap risc. Té una família, una bona casa, un bon cotxe, un bon estatus... I tot això, construït durant tants anys de preparació i feina, no pot ara anar-se'n en orris. No, ara no! S'han de prendre mesures. El primer de tot es trobar una nova feina a l'alçada de l'anterior, però si pot ser, que

sigui encara més important i millor remunerada. Quina és la indústria paperera més important? Arcadia! Així doncs, aquest és l'objectiu ideal, utòpic, que ha de marcar-se en Bruno Davert, de la mateixa manera que els antics escriptors de literatura pastoril somiaven amb una Arcàdia mitològica, una terra idíl·lica plena de recursos infinits, de benestar, la terra de la felicitat plena, de la pau... Però en la nostra societat de consum, per tal que hi ha hagi pau primer s'ha de fer esclatar la guerra; tot paradís es construeix en contrast amb la por, amb la intimidació (per això també Déu necessita d'un dimoni). Davert, en aquesta cursa cap a la seva meta idíl·lica, de segur que té rivals, contrincants amb qui haurà de lluitar per tal d'aconseguir el lloc de feina desitjat; començant per l'actual encarregat de l'empresa de paper. Però la seva estratègia és bona. Fent-se passar per una empresa del sector que busca

treballadors amb les seves mateixes característiques, posarà un anunci al diari que atraurà tots els currículums necessaris per tal de controlar a tots els possibles candidats. Un cop entre les seves mans, seleccionarà aquells qui tenen millor trajectòria professional i millor formació que ell i llavors anirà al seu encontre, però amb l'únic objectiu d'eliminar-los (i no, no només com a candidats, sinó físicament, matant-los). Veiem així la evolució psicològica d'un executiu aparentment corrent, d'una persona teòricament estable, que acaba per tornar-se una espècie de psicòpata amb un perfil ben típic dels nostres temps esbojarrats, lògics, inhumans i competitius. Resulta ser tot tan natural i coherent que fins i tot l'espectador, des de la seva butaca, es fa partícip de l'acció, tot esperant que el pla li surti perfecte. I no estaria malament canviar els guions moralistes de sempre. Per què han de fracassar sempre, els dolents, si en el fons no són tan dolents? Només volen allò que és millor per als seus... Ni més ni menys... Igual que els nostres estimats governs, que fan guerres i exploten gent a d'altres bandes per tal de que nosaltres estiguem perfectament calentets i a recer en la nostra bombolleta. Gràcies, injustícia!

A més a més, i com no s'ha de tornar algú un psicòpata, com no ha de voler tenir sempre el millor, si ens estan bombardejant contí-

nuament, a tot arreu, a tota hora, amb tones i tones de publicitat subliminal? Quins són els nous valors de la nostra societat? Doncs que tothom pot dir la seva, encara que no tingui dos dits de front (pseudodemocràcia); que a tothom li agraden els diners, així que no us enganyeu; que l'única manera de curar els desitjos és consumint més, comprant més, cardant més; que s'ha de ser solidari (però abans hospital de sang que de caritat, és a dir, primer enriqueim els de casa)... etc. Doncs bé, en aquesta pel·lícula, molt interessant, molt ben interpretada per l'exitós José García i amb una crítica molt aguda envers la societat (i sense deixar de banda l'entreteniment), el paper de la publicitat (en paper o en audiovisual) és cabdal al llarg del metratge, però de manera subliminal. Fixeu-vos especialment en els camions que apareixen plens de missatges com ara: «feu viure els vostres somnis». I és clar, en una societat on els valors són els que són, aquesta màxima significa que no importa quan costi aconseguir els teus somnis, ni a qui hagi de matar (literal o metafòricament, s'entén). Si un ho fa amb bona intenció, és que sembla tan natural... Això és el que aplica al peu de la lletra en Bruno Davert. Però compte, què succeirà quan toqui el torn de la nova i moderna dona executiva!?

(Bé, no prejutgeu aquesta última frase; veieu primer la pel·lícula).

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Costa-Gavras.

Guió: Costa-Gavras i Jean-Claude Grumberg; basat en la novel·la "The Ax" de Donald E. Westlake

Producció: Michèle Ray-Gavras.

Fotografia: Patrick Blossier.

Muntatge: Yannick Kergoat.

Música: Armand Amar

País: Bèlgica, França i Espanya.

Any: 2005.

Duració: 118 min.

Equip Artístic

José Garcia (Bruno Davert), Karin Viard (Marlène Davert), Geordy Monfils (Maxime Davert), Christa Theret (Betty Davert), Olivier Gourmet (Raymond Mâchefer), Ulrich Tukur (Gérard Hutchinson), Yvon Back (Etienne Barnet), Thierry Hancisse (Inspector Kesler), Olga Grumberg (Iris Thompson)

Filmografia (selecció)

2002

Amen

1997

Mad city

1993

La petite Apocalypse

1989

The music box

1988

Betrayed

1982

Missing